

Orientering om kommunestyrets fremgangsmåte for utnevning av vararepresentant til kommunestyret

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Hitra kommune

Møtedato

10.10.2022

Saknr

41/22

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/208 - 29

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Ordfører kan be om nytt valgoppgjør

Saksopplysninger

Bakgrunnen for orienteringen er vedtaket som ble gjort i kontrollutvalgets møte den 5. september:

“Kontrollutvalget er kjent med at Arbeiderpartiet har utnevnt en vararepresentant til kommunestyret, og har oppfattet det som at dette er en representant utenom valglista. Kan en partigruppe utpeke en ny representant som ikke stod på valglista? Kontrollutvalget henviser til referatsak 23/22 og 34/22. Kontrollutvalget ber om at ordfører orienterer om saken i neste møte.”

Saken kom opp til diskusjon i utvalget på bakgrunn av en referatsak i kontrollutvalgets møte den 30.mai i år. Det var en artikkel fra Kommunal Rapport fra den 25.04.2022 som het “Ordfører kan be om nytt valgoppgjør”. Dette tilhører en artikkelserie som heter “Bernt svarer” hvor Jan Fridthjof Bernt som er professor emeritus ved Universitetet i Bergen, svarer på spørsmål fra leserne. Artikkelen er vedlagt saken, og her omtales en fremgangsmåte for utnevning av vararepresentanter til kommunestyret når varamannslista er oppbrukt.

I følge Bernt er utgangspunktet for bestemmelsen i kommuneloven § 7–10 tredje avsnitt, at hvis medlemmer av kommunestyret trer endelig ut, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerordenen de er valgt. Det vil si at man da tar utgangspunkt i listen over varamedlemmer som ikke har mistet valgbarhet eller blitt fritatt etter valget. Videre skriver han: *“Når varamedlemmer mister valgbarhet eller blir fritatt, rykker de som står lengre ned på listen opp, og trer inn som fulle medlemmer hvis det er blir «deres tur». Hvis det ikke er tilstrekkelig mange varamedlemmer på en liste til å fylle de plassene denne har i kommunestyret, kan ordføreren etter valgloven § 14–2 be valgstyret om å foreta et nytt valgoppgjør på grunnlag stemmegivningen ved kommunevalget.”*

Bernt peker på at denne fremgangsmåten skal benyttes dersom en representantplass blir stående ubesatt, og også når ordføreren «finner dette nødvendig» fordi det blir det for få vararepresentanter. Dersom det viser seg at det ikke lar seg gjøre fordi det ikke er tilstrekkelig mange kandidater på den listen slik den ble levert inn ved valget, så kan den aktuelle gruppen selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige vararepresentantplassen.

Spørsmålet er om en partigruppe kan utpeke en annen representant dersom valglista ikke er oppbrukt. Det er imidlertid to forhold som må vurderes, og det er om det gjelder vararepresentanter til kommunestyret eller om det er et annet folkevalgt organ enn kommunestyret. Her tar vi utgangspunkt i at det gjelder vararepresentanter til kommunestyret. Sekretariatet tilføyer at en også må ta hensyn til om valgoppjøret er gjort ved flertallsvalg eller forhåndsvalg.

Dersom en representant som trer endelig ut av kommunestyret;

1. og de er valgt ved forholdsvalg, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerordenen varamedlemmene er valgt.

2. og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerordenen de er valgt.

Hvis det gjelder en representant som trer endelig ut av et annet folkevalgt organ enn kommunestyret er det andre regler som gjelder.

Sekretariatet har sendt en henvendelse til ordføreren for en forespørsel om en orientering om hvordan utnevnelsen av vararepresentanter skjer til kommunestyret både ut fra henvendelsen og på generelt grunnlag. Ordfører har bedt kommunedirektøren om å svare opp henvendelsen.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta saken til orientering dersom det ikke fremkommer forhold som tilsier at det er gjort feil. Dersom det er benyttet feil fremgangsmåte, kan kontrollutvalget gjøre kommunestyret oppmerksom på at det er benyttet feil fremgangsmåte, og at valget kan betraktes som ugyldig.